

Rubrik: "Thungur stenur!"

Island är, som bekant, en liten nation med en befolkning som numerärt motsvarar Norrbottens. Trots detta fåtal har isländska konstnärer kunnat hävda sig väl i internationella sammanhang. Mycket beror på kulturens traditionellt starka ställning, men också att ambitionerna inte bara stannat vid Reykjavik. All högre konstnärlig utbildning sker utomlands, där också den konstnärliga marknaden ligger. Som på Konstens Hus i Luleå, där den isländske holländaren Sigurdur Gudmundsson som just nu, med benägen förmedling av umeågalleristen Stefan Andersson uppvisar skulptur och måleri i högden. Som islänning kan man tänka sig att Gudmundsson kanske skulle ha ett speciellt förhållande till de inhemska stenmaterialen och arbetat med dessa men det är inte för inte han är internationalist. Följdaktligen har han hämtat och bearbetat sin sten i kinesiska stenbrott och verkstäder. Sigurdur Gudmundsson tillhör den unga generation av konstnärer som inte är särskilt trogen en speciell teknik, utan väljer medel efter vad som skall uttryckas. Vi har tidigare sett honom i performances och jordkonst- sammanhang, han har också använt sig själv som måttstock, smyginkel och lod i konceptuella föreställningar men även arbetat med assemblage och objektkonst. Med andra ord visar det på ett rätt otyglat konstnärligt experimentellt mångsyssleri.

Till utställningen i Luleå har tyglarna stramats åt, här har valts mer traditionella uttryck. Det är skulpturer och målningar som sysslar med en och samma motivsfär, såtillvida är han konsekvent, ett slags arketypiska huvud - och husformer. En polerad form spränger sig ut ur klippans råa yta. Klassiskt så det förslår, ett arv ända ifrån Michelangelos skulpturer "Slavarna" huggna på 1500-talet till Juliusmonumentet. Symboliken är glasklar, människan, eller det av människor skapade, tar gestalt och reser sig ur och över tillfälligheternas spel. Klipporna ligger som dystra öar av, i dubbel bemärkelse, "thungur stenur" på konsthallen golv. En bubbla i form av ett stiliserat människohuvud lösgör sig ur stengrunden som en sfinx, sinnebilden för den mänskliga anden som besestrar de djuriska instinkterna. Se där, ett under renässansen omhuldat motiv, en konstnärlig symbolik som med tiden har blivit ett slags arketypiskt allmängods.

Gudmundsson visar välgjorda stensulpturer i neointernational style. Det är mycket vackert, sakralt, välavvägt och offentligt välanpassat men, och nu svär jag i kyrkan, i längden lite tråkigt. Det är väl ungefär vad som förväntas just nu av offentliga verk. Måleriet har samma tematik men känns paradoxalt nog mer personligt än skulpturerna.

En av skulpturerna skiljer sig dock stämningsmässigt från de övriga. Det är ett slags avkapat paraply eller flöte i kryssharnrad röd granit som ligger lite lojt vilande på en stenbädd. I detta verk anar man ett friare och mer humoristiskt förhållningssätt jämfört med de övriga referenstyngda allvarsamheterna. Gärna mer av denna lättsamhet!

Bertil Sundstedt